

leghatásosabban formálja a benne élő tagok (szülők, gyermekek egyaránt) személyiségét. De joggal tehetjük fel a kérdést: valójában mi állhat a családban az értékskála csúcsán? Izgalmas feladvány, még nagyobb horderejű kihívás megtalálnunk a meggyőző választ. Ez a tanulmány (előadás) a család működésére, legmélyebb tartamára a jóság, a jóra valóság pedagógiai és erkölcsi elvét, erényét kívánja ajánlani.

Kiss Endre

Gemeinschaft – Gesellschaft - Gemeinschaft

Ferdinánd Tönnies, eltérően Durkheimtől, Webertől, de még Simmeltől is, szinte monografikus részletességgel dolgozza fel a család létformáját. Magasrendű tudományosságának és egyben nemes tradicionalizmusának, konzervativizmusának okán köszönhetően a család jelenségek köre nála elsősorban nem a szerelemfilozófia közvetítésével érintkezik az erkölcsi szférával.

Koncepciójában a család kutatása tudományos feladat. A család közvetítésével válik a szociális probléma érdemileg erkölcsi kérdéssé.

Az erkölcs, a család és a szociális probléma olyan széles felületeken fedik át egymást, ami helyenként szinte egymás szinonimájává teszi őket. Ez a majdhogynem az azonosságáig elmenő közelség sajátos politikai-filozófiai értelmezésekhez is elvezeti Tönniest, amelyek egy világnézet szinte maradéktalan megfogalmazásához vezetnek. Ez az alapzat, amelyről tekintve liberalizmus, szocializmus és anarchizmus majdhogynem azonossá válnak egymással.

Tönnies gondolatmenete eszmétörténetileg majdhogynem hibátlan. Meglepő módon azonban éppen az a szociológiai mozzanat hiányzik e szociológiaiak mondott elemzéséből, s ez éppen a 19. századot már oly mélyen meghatározó szociális differenciálódás.

Előadásunkban Tönnies *Gemeinschaft-Gesellschaft*-elméletét történetileg az őt követő korszakokra is alkalmazzuk, és ezeknek az egyes alkalmazásoknak a szövegösszefüggésében keressük meg a család változó helyét.

A történetileg későbbi korszakokra való kivetítés alapvető tartalma az a dilemma lesz, hogy ugyan a *Gemeinschaft* valóban átfelőlódik *Gesellschaft*-ba (annak minden jól ismert kísérő jelenségével), de bizonyos történelmi helyzetekben (amelyeket természetesen egyenként kell definiálni) a *Gesellschaft* ismét átmenet *Gemeinschaft*-ba.

Az előadás azt próbálja rekonstrálni, mi történik ezekben az esetekben a családdal

Kelemen Katalin

A zsidó vallás családi rítusainak újraértelmezése a mai vegyes családokban

A zsidó közösséget tragikus mértékben megcsonkító holocaust és a modernizáció -a vallási közösségek zártságát fellazító- hatása következtében mára tömegessé vált a zsidó- nem zsidó vegyes házasság gyakorlata, egyebek között Magyarországon is. Ezekben a családokban a valláshoz kötődő életciklus események (pl. esküvő, temetés) megélése új szükségleteket teremt, amelyre a hagyományos vallásjognak és egyházi intézményrendszernek még nincs válasza. A felmerülő kérdések közül néhány: Autentikus-e egy olyan esküvő, amelyet rabbi és keresztény pap együtt "celebrál"? Mi történjék az eljegyzési esküformulával: „Megszentellek magamnak Mózes és Izrael törvénye szerint” vegyes párok esetében? Elveszíti-e zsidóságát halálában az a zsidó, aki végakarataiban hamvasztást kért? Nevezhetünk-e zsidó temetésnek bármilyen olyan szertartást, amely a megszentelt zsidó temető falain kívül történik? Van-e a vallások keretein belül megoldás arra, hogy egy életet együtt leélt zsidó- református házaspár a házastársak halála után együtt nyugodjon?